Súd:	Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka:	20C/11/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6115200426
Dátum vydania rozhodnutia:	06. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Libuša Záthurecká
ECLI:	ECLI:SK:OSBB:2020:6115200426.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica v konaní pred sudkyňou JUDr. Libušou Záthureckou v právnej veci žalobkyne F. O., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom A. XXX/XX, XXX XX I., právne zastúpený Advokátskou kanceláriou GEREG & MESSINGEROVÁ, s. r. o., so sídlom Horná Strieborná 4, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 47 253 011 proti žalovanému 1/ Banskobystrická regionálna správa ciest, a. s., so sídlom Majerská cesta 94, 974 96 Banská Bystrica, IČO: 36 836 567 a žalovanému 2/ KOOPERATIVA, poisťovňa, a. s., so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, právne zastúpený JUDr. Felix Neupauerom, advokátom, Advokátska kancelária FELIX NEUPAUER & PARTNERS, so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, 811 02 Bratislava, IČO: 37 928 422, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

Žalovaní 1/, 2/ sú povinní zaplatiť žalobkyni titulom nemajetkovej ujmy sumu 13 200 Eur s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % z priznanej sumy ročne odo dňa právoplatnosti rozhodnutia až do zaplatenia tak, že plnením jedného žalovaného zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

Súd vo zvyšku žalobu zamieta.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov tohto konania vo výške 100 % z priznanej istiny voči žalovaným 1/, 2/, ktoré sú žalovaní 1/, 2/ povinní zaplatiť žalobkyni v lehote 3 dní odo dňa rozhodnutia o výške trov samostatným uznesením s tým, že plnením jedného zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 80.000 Eur spolu s úrokom z omeškania podľa § 11 a § 13 OZ. Súčasne si žalobkyňa uplatnila trovy konania.

2. Žalovaní 1/ a 2/ navrhli žalobu zamietnuť.

3. Súd prvej inštancie prvým rozsudkom žalobu žalobkyne zamietol. Na odvolanie žalobkyne odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odvolací súd k pasívnej vecnej legitimácií žalovaného 1/ vyslovil záver, že Eduard Zimerman bol v čase nehody v pracovnoprávnom vzťahu so žalovaným 1/ (povinne zmluvne poisteným u žalovaného 2/) a k tejto udalosti došlo pri plnení jeho pracovných úloh, žalovaný 1/ je pasívne vecne legitimovaný ako zamestnávateľ EL. a zároveň prevádzateľ motorového vozidla (§ 472 ods. 2 Občianskeho zákonníka), ktorého prevádzkou bol spôsobený synovi žalobkyne úraz, ktorého následkom syn žalobkyne 24. 02. 2014 podľahol. Odvolací súd ďalej vyslovil, že žalovaný 2/ je pasívne vecne legitimovaný, vychádzajúc z publikovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 61/2018. Záverom odvolací súd uložil súdu prvej inštancie vykonať dokazovanie v merite veci, pretože v dôsledku prijatia nesprávneho právneho záveru o nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaných 1/ a 2/, potrebné dokazovanie na zistenie opodstatnenosti uplatneného nároku žalobkyne v žalovanej sume nevykonal.

4. Zo žaloby bolo zistené, že zamestnanec žalovaného 1/ Eduard Zimerman bol uznaný vinným z trestného činu z nedbanlivosti, pretože inému spôsobil ťažkú ujmu na zdraví tým, že porušil dôležitú povinnosť uloženú mu podľa zákona a spáchal prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona. Bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere jeden rok s podmienečným odkladom výkonu trestu na dva roky, bol mu uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlo v trvaní dvoch rokov rozsudkom Okresného súdu v Žiari nad Hronom sp. zn. 2T/237/2012. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 26. 09. 2013. Udalosť sa stala 19. 01. 2012 tak, ako vyplýva z výrokovej časti predmetného rozsudku.

5. Poškodeným bol syn žalobkyne F. O., ktorý utrpel otras mozgu tretieho stupňa, krvácanie do mozgu, pomliaždenie mozgu, hlavy, tváre, brady a ľavého predlaktia v dôsledku čoho upadol do bezvedomia. Bol v bdelej kóme až do svojej smrti, ktorá nastala 24. 02. 2014, kedy v príčinnej súvislosti so spôsobenými zraneniami zomrel.

6. Poistná udalosť bola likvidovaná z poistenia žalovaného 2/ pod č. XXXXXXXXXX. Ak časť škody bola uhradená vyššie uvedeným spôsobom sú dané podmienky pre ňu ako matku nebohého v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ ide o jeho právo na telesnú integritu a jej nedotknuteľnosť. Právo na telesnú integritu je jedno z najvýznamnejších čiastkových práv, ktoré tvoria súčasť občianskoprávnej ochrany osobnosti ako celku, čo nepochybne platí aj na úpravu podľa § 11 Občianskeho zákonníka. Z práva na život a zdravie výslovne prehlasuje za súčasť širšieho práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Prostriedky občianskoprávnej ochrany podľa § 13 Občianskeho zákonníka prichádzajú pre fyzické osoby do úvahy, pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére.

7. Žalobkyňa si uplatnila solidárne od žalovaných škodu aj s poukazom na stanovisko súdneho dvora EÚ vo veci O. č. C/22/2012, v zmysle ktorého škodou možno rozumieť a túto možno uplatniť v zmysle povinného zmluvného poistenia žalovaného 1/ u žalovaného 2/, ktorou je nemajetková ujma. Je nepochybné, že došlo k neodstraniteľnému následku, aj keď syn žalobkyne bol čiastočne invalidný dôchodca, bezprostredne pred udalosťou sa stal úplný invalidný dôchodca, bol oporou a pomocou v spoločnej domácnosti, ktorú zdieľal so žalobkyňou, vykonával bežné domáce práce, pomáhal starým rodičom a v kritickom čase, keď došlo k úrazu išiel k starej matke s nákupom a pomôcť jej v domácnosti. Pomoc iná bola o to významnejšia, že tvorili neúplnú rodinu, lebo manžel žalobkyne po utrpenom úraze autonehodou je ústavne liečený a mimo rodiny. Syn bol primerane fyzicky dospelý, mal diagnózu schizofrénia. Pri primeranom usmernený bol platným členom celej domácnosti. V dôsledku úrazu sa od základu zmenila kvalita života rodiny, pretože po úraze syn F. žil 25 mesiacov, umrel XX. XX. XXXX pričom čas strávil v zdravotníckych zariadeniach, kde bolo potrebné za ním dochádzať, poskytnúť spoluprácu pri nevyhnutnej starostlivosti. Bolo potrebné spolupôsobiť pri rehabilitačných cvičeniach, vykladaní do vozíčka, prechádzkou po areály hospicu a sprevádzaní na rôzne zdravotné úkony. Bolo potrebné dopĺňať stravu do sondy, cez ktorú prijímal potravu a ku všetkému bolo potrebné značné fyzické a psychické nasadenie žalobkyne, ktorá sa súbežne starala o dcéru T., nar. XX. XX. XXXX, o študujúceho syna P., nar. XX. XX. XXXX. Do hospitalizácie manžela aj o manžela. Bolo potrebné obstarávať rôzne lieky a pomôcky, hygienické potreby, čo znamenalo zásadnú zmenu kvality života žalobkyne a členov jej domácnosti. Syn mal v čase úrazu 24 rokov, zaujímal sa o šport, autá, jeho cieľom bolo zaoberať sa motorizmom. Od 19. 01. 2012 bol v bdelej kóme, nebolo možné s ním nadviazať žiadny kontakt, dva roky bol plne odkázaný na pomoc zdravotníkov, nemocničného personálu a na starostlivosť z jej strany, ich súrodencov. Jeho zdravotný stav následkom nehody mu neumožnil samostatné fungovanie v bežnom živote, čo trvalo až do jeho smrti. Za obdobie od úrazu do úmrtia bolo možné hovoriť o tzv. sociálnej smrti, keďže nemal žiadne možnosti uplatnenia. Z dôvodu závažností okolností za ktorých došlo k zásahu do zdravia jej syna hrubou nedbanlivosťou a nemajetková ujma má v prvom rade sledovať funkciu satisfakčnú, spôsobená ujma na zdraví bola mimoriadne intenzívna a rozsiahla, zároveň nezvratná a preto adekvátna je čiastka 80 000 Eur aj keď si treba uvedomiť, že hodnota ľudského života a zdravia je nevyčísliteľná. Je nesporné, že medzi súrodencami Adelou a P. existovali sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, čo všetko musí ona teraz nahrádzať vo vzťahu k deťom. Nešťastná udalosť z 19. 01. 2012 sa odzrkadlila u žalobkyne v jej rodinnom a manželskom živote.

8. Žalobkyňa následne upravila sumu žiadanej nemajetkovej ujmy na 40 000 Eur poukazujúc na rozhodovaciu činnosť vyšších súdov.

9. Žalovaný 1/ uviedol, že žalobkyňa sa odvoláva na ustanovenie § 11 Občianskeho zákonníka a § 13 Občianskeho zákonníka. Podľa § 15 Občianskeho zákonníka po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jej osobnosti manželovi a deťom, ak ich niet, jeho rodičom. Podľa § 16 Občianskeho zákonníka, kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu. Žalobkyňa v návrhu neuviedla na základe akých skutočností sa žalovaný 1/ stal účastníkom konania, z akého dôvodu zodpovedá za škodu, aké právne normy porušil, podľa ktorých ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu. Je potom problém reagovať na žalobu. Zároveň nie je odôvodnená výška požadovanej náhrady, len uvedená suma a nevyrovnala sa so závermi znaleckého posudku, ktorý bol súčasťou trestného konania, kde znalec prisudzuje aj poškodenému časť zavinenia na dopravnej nehode a tak aj na vzniknutom následku. Vzniesol námietku nedostatku pasívnej vecnej legitimácie. Podľa názoru žalovaného 1/ škoda bola spôsobená neodvrátiteľnou udalosťou nemajúcou pôvod v prevádzke motorového vozidla, pričom následok bol spôsobený čiastočne aj vlastným konaním poškodeného. Žalovaný 1/ nemohol zabrániť škode ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať, nárok neuznáva, navrhol žalobu zamietnuť.

10. Žalovaný 2/ uviedol, že s poukazom na skutočnosti uvedené v žalobe a z dôvodu, že predmetné vozidlo, ktorého prevádzkou bola spôsobená škoda v čase dopravnej nehody bolo poistené u žalovanej 2/ je žalobkyňa toho názoru, že je žalovaná 2/ vecne pasívne legitimovaná. Z ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. je zrejmé, že poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho uhradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody a ušlý zisk. Nemajetková ujma nie je škoda, čo vyplýva už zo samotnej systematiky základného občianskoprávneho predpisu SR OZ, v ktorom je nemajetková ujma a ochrana osobnosti upravená v jeho prvej časti, pričom zodpovednosť za škodu je upravená až v šiestej časti. Právna teória striktne odlišuje právo na náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu škody, keďže ide o pojmovú a obsahovú odlišnosť. Kým osobnostné práva predstavujú absolútne subjektívne práva, ktoré prináležia výlučne fyzickým osobám a vyznačujú sa svojou výlučnosťou, všeobecnosťou a nepremlčateľnosťou, právo na náhradu škody patrí nielen fyzickej, ale aj právnickej osobe, pričom vykazuje relativitu a majetkovú povahu a plní funkciu reparačnú a preventívnu. Aktuálna právna teória zhodne so súdnou praxou označuje neoprávnený zásah do zdravia fyzickej osoby v rámci ochrany osobnosti pojmom nemajetková ujma, ktorá vzniká v dôsledku porušenia právnej povinnosti v inej než majetkovej sfére fyzickej osoby. Pôvodca neoprávneného zásahu do takéhoto vzťahu sa označuje za porušiteľa práva, nikdy nie ako škodca a fyzická osoba sa neoznačuje ako poškodený. V prípade nemajetkovej ujmy ide výlučne o objektívnu zodpovednosť.

11. Otázkou zásadného významu je či nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka je možné subsumovať k ustanoveniu § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. v časti nákladov pri usmrtení. Žalovaný 2/ má za to, že povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma. K inému právnemu záveru nie je možné dospieť ani pri systematickom výklade vzhľadom na členenie nárokov podľa § 4 ods. 2 zákona a zo žiadneho ustanovenia zákona priamo nevyplýva, že by predmet poistného krytia tvorili aj iné nároky ako náhrada škody. Zo samostatného názvu poistenie je zrejmé, že jeho účelom je kryť zodpovednosť za škodu a nie nemajetkovú ujmu, ktorá nie je škodou.

12. Z toho dôvodu nie je daná vecná pasívna legitimácia na strane žalovaného 2/ (poukázal na rozsudok NS ČR sp. zn. 30Cdo/1051/2005, NS ČR sp. zn. 28Cdo/931/2002, rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/168/2009 a rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co/296/2011, ktorý potvrdil rozhodnutie okresného súdu o zamietnutí nároku nemajetkovej ujmy voči poisťovni). Žalovaný 2/ uviedol, že i po vydaní rozhodnutia Súdneho dvora EÚ C/22/2012 zastáva právny názor, že nemajetková ujma nie je krytá z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Zároveň nespochybňuje ujmu, ktorá vznikla žalobkyni stratou blízkej osoby, avšak uplatnenie nároku v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka logicky a systematicky nespadá pod úpravu náhrady škody, ale pod právne prostriedky slúžiace na ochranu osobnosti, čo nie je možné požadovať podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z., ide o peňažnú satisfakciu, nie náhradu škody. Účelom práva na peňažné zadosťučinenie je hlavne vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou, čím sa približuje funkcii reparačnej aká je pri náhrade škody, ale vychádza z úplne iných predpokladov a tieto

dva inštitúty nemožno stotožňovať ani zamieňať. Žalobkyňa neozrejmila v dostatočnom rozsahu podľa akého kľúča postupovala pri stanovení sumy 80 000 Eur titulom nemajetkovej ujmy.

13. Žalovaný 2/ uviedol, že F. O. bola vyplatená náhrada, a to bolestné podľa § 444 Občianskeho zákonníka 23. 01. 2014 vo výške 22.637,- eur, čím si žalovaný 2/ splnil svoje povinnosti.

14. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne a svedka Juraja O. a listinnými dôkazmi, ktoré osobitne neoboznamoval, keďže tieto sporovým stranám doručil a s ich obsahom sa oboznámili.

15. Žalobkyňa uviedla, že nebohý syn mal stanovenú asi trištvrte roka pred nehodou diagnózu schizofrénia a bol celkom dobre nastavený na liečbu, ktorá bola efektívna, veľmi dobre sa orientoval, vedel rozoznať nebezpečenstvo, keďže sprevádzal manžela, ktorý mal problémy s rovnováhou a denne chodil k starým rodičom na bicykli. Poznal cestu, kde sa stala nehoda, pretože tadiaľ chodieval od malička. Chodník je tam len na pravej strane. Chodievalo sa po ľavej strane, bol tam nebezpečný prechod v zákrute, preto mu vždy hovorila, aby radšej išiel po ľavej strane a prešiel asi o 20 metrov vyššie, kde bol ďalší prechod. V časti, kde došlo k nehode, je chodník na protiľahlej strane, kde by teda prešiel po tom nebezpečnom prechode pre chodcov, ktorý je len na úseku asi 50 metrov, a potom by znovu musel prejsť na ľavú stranu, kde je len cesta.

16. Žalobkyňa opísala zmenenú kvalitu života pred a po dopravnej nehode tak, že fungovali v rodinnom systéme, starala sa o deti, o manžela za pomoci nebohého syna, bol veľkou pomocou, pretože bolo potrebné sa starať o manžela, o starých rodičov, bola to celodenná činnosť nebohého syna, chodieval k nim dvakrát do dňa, mal rád bicykel. Po neho sa musela starať o syna, zabezpečovať mu zariadenia aj starostlivosť v zariadeniach, chodievala za ním trikrát do týždňa, zároveň sa starala o starých rodičov a o chorého manžela. Manžel utrpel úraz pred štrnástimi rokmi, bol vo veľmi zlom stave, po nehode syna, sa psychicky zrútil, minulý rok zomrel. Najmladšia dcéra sa narodila v čase, keď už bol manžel po úraze, zostala na opatrovateľskom príspevku a v podstate po úraze syna toto všetko musela zvládnuť sama s tým, že aj manžela v júli 2012, po synovej nehode, musela umiestniť do zariadenia, keďže zdravotný stav manžela bol náročný a bol nebezpečný pre maloletú dcéru. Tým jej padol opatrovateľský príspevok. Zároveň prispieval do domácnosti aj nebohý syn tým, že poberal čiastočný invalidný dôchodok vo výške 120 Eur, čo bola veľká pomoc do domácnosti. Po smrti syna začala trpieť depresiami, prestala úplne správať, jej stav sa stal vážnym, lieči sa na psychiatrii, v dôsledku čoho je i čiastočne invalidná. Je nastavená na vážnu liečbu, viackrát bola hospitalizovaná s tým, že jej čiastočný invalidný dôchodok bol vo výške 160 Eur, po smrti manžela len 80 Eur, aby mohla poberať vdovský dôchodok 250 Eur a sirotské na dcéru 150 Eur. Iný príjem nemá. Snaží sa, keďže vykonávala prácu opatrovateľky, zamestnať sa. Párkrát sa jej to podarilo. Naposledy musela po krátkej dobe dať výpoveď, keďže sa jej zhoršil zdravotný stav. Má vysoký krvný tlak. V podstate nie je schopná vykonávať prácu. Syn, ktorý ukončil školu, je zamestnaný, nežije s ňou v domácnosti asi tri roky. Žije len s dcérou, ktorá pôjde do deviateho ročníka. V podstate, keď ju ráno vyprevadí do školy, vie si doobeda oddýchnuť. S dcérou už nadobudli nejaký systém fungovania.

17. Svedok P. O., syn žalobkyne, vypovedal, že pred dopravnou nehodou jeho brata boli pomerne dobre fungujúca päťčlenná rodina, niekedy s nejakými ťažkosťami. Brat bol pre nich dôležitý, pretože pomáhal v domácnosti, s ťažkými prácami, s nákupmi, otec bol v tom čase invalidný dôchodca, ktorého bolo potrebné sprevádzať, keďže mal narušenú rovnováhu. V čase nehody mal 22 rokov, študoval na K. univerzite, domov chodieval jeden alebo dvakrát do týždňa, takže ho zastúpil v domácnosti brat. U brata sa niekedy prejavovala únava, nedokázal vstať, museli ho prosiť. I keď mal takého problémy, keď to bolo potrebné, išiel, spravil veci, v podstate pomáhal starým rodičom, ktorí žili na okraji mestskej časti I. vo veľkom rodinnom dome, o ktorý sa už nedokázali starať, čiže brat im pomáhal so všetkým okolo domu, chodieval tam niekedy každý deň, niekedy každý druhý deň. Mama vynaložila enormné úsilie na zabezpečenie zdravotného stavu brata. Najmladšia dcéra bola v tom čase bokom. Oveľa častejšie chodieval domov, venoval sa sestre celé víkendy, aj cez týždeň. Začal zaostávať v štúdiu, čo vyústilo do toho, že sa zle pripravil na štátnice, ktoré neurobil, čo v tom čase vnímal tragicky. Otca bratov stav zlomil, nevedel pochopiť, čo je bratovi, snažil sa ho zobudiť, triasol ním. Psychicky ho tom ničilo až do hospitalizácie. V tom čase pre rodinu bol príjem otcov dôchodok a opatrovateľský príspevok, po jeho umiestnení o tento príjem prišli. Ako študent si musel nájsť brigádnickú prácu, pri výkopových prácach čo na neho tiež doliehalo. Mamu to psychicky ničilo. V podstate ešte kým brat žil, chodievala za ním každý druhý deň s tým, že ju to tiež psychicky ničilo, poplakala si, ale v podstate po jeho smrti to na

ňu doľahlo, dostala sa do ťažkých depresií, z ktorých sa lieči dodnes. Stane sa, že preleží aj tri dni bez toho, aby vstala. Snaží sa zamestnať, ale v podstate po mesiaci, mesiaci a pol, dá výpoveď. Po úmrtí brata rodina fungovala zle. Dokončil školu, bolo potrebné sa venovať sestre, otec bol v tom čase už umiestnený v zariadení, stala sa z nich trojčlenná rodina.

18. Rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 2T/237/XXXX z XX. XX. XXXX bol M. I. uznaný vinným, že F. O. XX. XX. 2012 z nedbanlivosti spôsobil ťažkú ujmu na zdraví tým, že porušil dôležitú povinnosť uloženú mu podľa zákona, tým spáchal prečin ublíženia na zdraví, bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere jeden rok, ktorého výkon bol podmienečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní dvoch rokov a bol mu uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá v trvaní dva roky, rozsudok nadobudol právoplatnosť 26. 09. 2013.

19. Podľa správy patológa F.. P. A. vyhotovenej 25. 02. 2014 choroba, ktorá privodila smrť F. O., bol ťažký opuch mozgu v dôsledku dopravného úrazu.

20. Podľa pracovnej zmluvy uzavretej medzi zamestnávateľom Banskobystrická regionálna správa ciest, so sídlom F. cesta XX, B. B. a zamestnancom M. I., bol zamestnanec v pracovnom pomere so zamestnávateľom od 22. 12. 2006 na dohodnutý druh práce - vodič cestného motorového vozidla a miesto výkonu práce - územný obvod BB RSC I. XX, I. nad O..

21. Z dohody o skončení pracovného pomeru je zrejmé, že 02. 07. 2013 sa pracovný pomer medzi zamestnávateľom Banskobystrická regionálna správa ciest, so sídlom Majerská cesta XX, B. B. a jeho zamestnancom M. skončil podľa § 60 Zákonníka práce 31. 07. 2013. Dôvodom skončenia pracovného pomeru bol odchod na starobný dôchodok.

22. Podľa oznámenia o poistnom plnení Kooperativa poisťovňa, a.s. plnila 23. 01. 2014 F. O. titulom bolestného podľa § 444 OZ sumu 22 637 Eur.

23. Podľa záverov znaleckého posudku vypracovaného 06. 03. 2012 D.. T. I., znalcom z odboru L. cestná, K. stav cestných vozidiel, odvetvia Nehody v cestnej doprave, Odhad hodnoty cestných vozidiel, nachádzajúceho sa v trestnom spise vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 2T/237/2012, príčinou dopravnej nehody z technického hľadiska bola nesprávna technika a spôsob jazdy vodiča nákladného motorového vozidla a nesprávny spôsob chôdze chodca po vozovke. K spôsobu a technike jazdy vodiča Zimermana znalec uviedol, že táto bola z technického hľadiska nesprávna, nesprávnosť spočívala v tom, že napriek tomu, že už na vzdialenosť cca 100 metrov spozoroval chodca idúceho v protismere v jeho jazdnom pruhu a koridore, na tohto nereagoval, nesnažil sa ho obísť, neznížil rýchlosť, ani nepoužil výstražné znamenia, následkom čoho došlo k zrážke s chodcom. Vodič správnym spôsobom jazdy mohol dopravnej nehode zabrániť. Chodec O. nevytvoril pre vodiča nákladného vozidla z technického hľadiska náhlu prekážku. Vodič mohol chodca spozorovať už na vzdialenosť cca 100 metrov, kedy sa už chodec pohyboval v koridore. K spôsobu chôdze chodca O. znalec uviedol, že tento bol z technického hľadiska nesprávny, nesprávnosť spočívala v tom, že sa pohyboval pri okraji vozovky v jazdnom koridore oproti idúceho vozidla, pričom mal možnosť sa tomuto vozidlu včas vyhnúť na priľahlý chodník. Chodec správnym spôsobom chôdze mohol dopravnej nehode zabrániť. Záverom znalec uviedol, že chodec pravdepodobne nedokázal odhadnúť šírku radlice na sneh a jeho bočné odstúpenie pred vozidlom bolo nedostatočné.

24. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

25. Podľa § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

26. Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

27. Podľa § 420 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. (2) Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávnych predpisov nie je tým dotknutá.

28. Podľa § 441 Občianskeho zákonníka ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

29. Podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.
30. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o PZP“) poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

31. Podľa § 4 ods. 2 zákona o PZP poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci, c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/381/20191001> alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie, d) ušlého zisku.

32. Podľa § 4 ods. 4 zákona o PZP poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

33. V konaní nebolo sporné, že žalobkyňa je aktívne legitimovaná na uplatnenie nároku s poukazom na § 11 a § 13 OZ z dôvodu, že do jej práv bolo zasiahnuté a je nepochybné, že smrť syna vyvolala u žalobkyne ľudsky prirodzenú psychickú bolesť a životné nešťastie, ktorý následok nie je možné odstrániť žiadnym konaním, či nekonaním. Zároveň došlo k narušeniu celistvosti rodiny a bolo zasiahnuté do jej viacerých práv. Syn žalobkyne, i keď invalidný dôchodca, bol oporou a pomocou v spoločnej domácnosti, ktorú zdieľal so žalobkyňou, vykonával bežné domáce práce, pomáhal aj starým rodičom. Pomoc poškodeného bola o to významnejšia, keďže manžel žalobkyne po utrpenom úraze autonehodou bol ústavne liečený mimo rodiny. Poškodený odo dňa nehody bol v bdelej kóme pripútaný na lôžko v stave tzv. sociálnej smrti.

34. V konaní nebolo sporené, že žalovaný 1/ bol zamestnávateľom M. I., ktorý bol uznaný vinným zo skutku, ktorého následkom bolo poškodenie zdravia syna žalobkyne, ktoré následne viedlo k jeho smrti. Medzi žalovaným 1/ a M. I. existoval pracovnoprávny vzťah. M. I. v čase dopravnej nehody vykonával prácu v rámci pracovnej zmluvy pre žalovaného 1/ a k tejto udalosti došlo pri plnení pracovných úloh M. I.. Rovnako nebolo sporné, že ku škode (poškodenie zdravia syna žalobkyne vedúce k jeho úmrtiu) došlo pri prevádzke dopravného prostriedku, ktoré viedol M. I.. Žalovaný 1/ je preto nositeľom povinnosti podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka ako zamestnávateľ. Obrana žalovaného 1/, že u neho existujú dôvody liberácie je nedôvodná vzhľadom na to, že žalovaný 1/ nepreukázal splnenie podmienok liberácie podľa § 428 ods. 1 Občianskeho zákonníka, teda, že škoda bola spôsobená okolnosťami nemajúcimi pôvod v prevádzke motorového vozidla (vonkajšími okolnosťami). Žalovaným 1/ tvrdené okolnosti, že vynaložil všetko úsilie, ktoré od neho možno požadovať, zaškolenie vodiča, jeho preskúšanie nie sú vonkajšími okolnosťami. Z vykonaného dokazovania je preukázané, že ku škode (dopravnej nehode) došlo porušením povinnosti M. I. ako vodiča. Spôsobenie škody porušením povinnosti osoby použitej pri prevádzke motorového

vozidla, prípadne zlyhanie takejto osoby je okolnosťou majúcou pôvod v prevádzke, teda vnútornou okolnosťou, nie vonkajšou okolnosťou.
35. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že žalovaný 1/ mal motorové vozidlo, ktorým bola spôsobená škoda (dopravná nehoda) povinne zmluvne poistené u žalovaného 2/, právnickej osoby, ktorej predmetom podnikania bolo poskytovanie zmluvného poistenia, v čase škodovej udalosti. Žalovaný 2/ je nositeľom povinnosti (pasívne vecne legitimovaný) podľa ustanovení § 4 zákona o PZP ako poisťovateľ žalovaného 1/ ako to vyplýva aj z publikovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 61/2018. Obrana žalovaného 2/, že zodpovednosť poisťovateľa za nemajetkovú ujmu podľa zákona o PZP je daná len v prípade, ak prevádzateľ motorového vozidla je fyzickou osobou, prípadne aj právnickou osobou, bez dostatočného finančného zabezpečenia, čo nie je prípad žalovaného 1/, keďže ide o funkčnú obchodnú spoločnosť, neobstojí. Zmyslom povinného zmluvného poistenia je náhrada škody vrátane nemajetkovej ujmy, ktorá vznikne konaním poistenej osoby (prevádzateľa motorového vozidla) poškodenému bez ohľadu na majetnosť, či nemajetnosť poisteného. Ide o zmluvné poistenie vyžadované zákonom práve na zabezpečenie škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Ak by povinnosť poisťovateľa mala vzniknúť len v prípade nemajetnosti poisteného, povinné zmluvné poistenie by stratilo svoje opodstatnenie.

36. Súd skúmal existenciu spoluúčasti poškodeného na škodovej udalosti podľa § 441 Občianskeho zákonníka. Nesprávny je právny názor advokáta žalobkyne, že súd nemá povinnosť skúmať spoluúčasť poškodeného na škodovej udalosti (k povinnosti súdu skúmať spoluúčasť rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. 03. 2019 sp. zn. 3Cdo/66/2018). Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že príčinou dopravnej nehody z technického hľadiska bola nesprávna technika a spôsob jazdy vodiča nákladného motorového vozidla a nesprávny spôsob chôdze chodca po vozovke spočívajúci v tom, že sa pohyboval pri okraji vozovky v jazdnom koridore oproti idúceho vozidla, pričom mal možnosť sa tomuto vozidlu včas vyhnúť na priľahlý chodník, chode (poškodený) však pravdepodobne nedokázal odhadnúť šírku radlice na sneh a jeho bočné odstúpenie pred vozidlom bolo nedostatočné. Vodič motorového vozidla napriek tomu, že už na vzdialenosť cca 100 metrov spozoroval chodca idúceho v protismere v jeho jazdnom pruhu a koridore, na tohto nereagoval, nesnažil sa ho obísť, neznížil rýchlosť, ani nepoužil výstražné znamenia, následkom čoho došlo k zrážke s chodcom, pričom správnym spôsobom jazdy mohol dopravnej nehode zabrániť, keďže poškodený nevytvoril pre vodiča nákladného vozidla z technického hľadiska náhlu prekážku. Z uvedeného je zrejmé, že obidvaja, vodič aj poškodený, mohli dopravnej nehode zabrániť. Poškodený vykonal pohyb, ktorým sa snažil protiidúcemu vozidlu vyhnúť, avšak úhybný manéver nebol dostatočný z dôvodu zlého odhadnutia rozmerov radlice. Na druhej strane vodič motorového vozidla, i napriek tomu, že protiidúceho poškodeného zbadal v dostatočnej vzdialenosti, nekonal žiadnym spôsobom, neurobil nič, aby stretu s poškodeným zabránil. Pomer spoluúčasti poškodeného a vodiča nie je 50 na 50 (rovnaký), keďže poškodený na rozdiel od vodiča konal. Súd ustálil spoluúčasť poškodeného na škodovej udalosti v rozsahu 20 % k 80 % predstavujúcim spoluúčasť vodiča.

37. Následne sa súd zaoberal výškou nemajetkovej ujmy, žalobkyňou po zmenách ustálenou na sume 40.000,- eur. Vzhľadom na to, že Občiansky zákonník, ani jeho vykonávací predpis neobsahuje žiadny návod na výpočet sumy náhrady nemajetkovej ujmy, súd postupoval analogicky podľa rozsahu odškodnenia priznávaného obetiam trestných činov, pri spôsobení smrti podľa zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov podľa § 12 ods. 2, § 13. Základom pre výpočet nemajetkovej ujmy bola suma päťdesiatnásobku minimálnej mzdy. Minimálna mzda v čase škodovej udalosti predstavovala v roku 2012 (dopravná nehoda) 327 eur, päťdesiatnásobok potom predstavuje 16.350 eur, ktorú sumu súd zaokrúhlil na 16.500 eur. Následne vypočítanú sumu upravil podľa pomeru spoluúčasti poškodeného 20 ku 80 a dospel k záverečnej sume 13.200 eur (80 % z 16.500 eur). Uvedenú sumu považoval za dostatočnú náhradu za spôsobený zásah do práv žalobkyne.

38. Súd zaviazal na náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu 13.200 eur žalovaných 1/ a 2/ solidárne žalobkyni tak, že plnením jedného žalovaného zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného. Žalobkyňa si uplatnila aj úrok z omeškania v zákonnej výške 5,05 %, keďže žalobkyňa vyzvala žalovaných 1/ a 2/ na plnenie, a títo zostali nečinní. Súd priznal žalobkyni úrok z omeškania podľa žaloby až od právoplatnosti rozhodnutia.

39. Vo zvyšku uplatneného nároku, náhrady nemajetkovej ujmy presahujúcej 13.200 eur, súd návrh žalobkyne zamietol.

40. Námietka žalovaného 2/, že žalobkyňa by podľa vlastných tvrdení vyplatenú náhradu nemajetkovej ujmy nepoužila na zmiernenie následkov zásahu do osobnostných práv, ale na praktický cieľ, zaplatenie štúdia dcére žalobkyne, je neopodstatnená. Povinnosť žalovaného 2/ (solidárne so žalovaným 1/) nahradiť žalobkyni nemajetkovú ujmu vyplýva zo zákona a nie je závislá od žalobkyňou mieneného použitia náhrady. Žalovaný 2/ sa nemôže zbaviť svojej povinnosti tým, že nepovažuje použitie vyplatenej náhrady na žalobkyňou tvrdený cieľ za zmiernenie následkov zásahu do práv žalobkyne.

41. Žalobkyňa bola v základe nároku v celom rozsahu úspešná. Výška nároku závisela od úvahy súdu. Takejto procesnej situácií zodpovedá také rozhodnutie o trovách konania, ktoré považuje žalobkyňu za v celom rozsahu procesne úspešnú i napriek tomu, že jej nebola priznaná náhrada v uplatnenej výške. Žalobkyňa bola ohľadom základu svojho nároku v celom rozsahu úspešná (žalovaní 1/ a 2/ boli zaviazaní povinnosťou plniť žalobkyni). Výška náhrady nemajetkovej ujmy je otázkou nadväzujúcou (k zásade úspechu vo veci v konaní, v ktorom výška závisí od úvahy súdu - nález Ústavného súdu SR z 15. 04. 2020 sp. zn. II. ÚS 399/2019). Súd preto priznal procesne úspešnej žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej odo dňa rozhodnutia o výške trov samostatným uznesením s tým, že plnením jedného zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne vo vyhotovení trojmo na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 C. s. p.) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie treba predložiť v troch rovnopisoch, inak súd zhotoví kópie na trovy odvolateľa.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný neplní dobrovoľne to, čo mu ukladá právoplatné a vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na výkon exekúcie v zmysle zvláštneho predpisu.